

Jong

INTERVIEW RITA KOHNSTAMM, PSYCHOLOGE EN AUTEUR VAN 'KINDEREN ALS BEROEP'

'Juist aandacht tussendoor is van belang'

Rita Kohnstamm ontwikkelde een als glossy tijdschrift vormgegeven lesboek voor mbo-studenten kinderopvang. 'Misschien zouden ouders wat nieuwsgieriger moeten zijn.'

Door **Mirjam Schöttelndreier**

Dat de zedenzaak met de Letse Robert M. in de hoofdrol en passant de rammelende kwaliteit van de hedendaagse kinderopvang onder de publieke aandacht heeft gebracht, is een nuttige bijkomstigheid. Dat de Amsterdamse psychologe Rita Kohnstamm (73), voormalig hoofdredacteur van *Ouders van Nu*, net dit nieuwe jaar het fraaie ontwikkelingspsychologische lesboek *Kinderen als beroep* af heeft voor mbo-studenten kinderopvang, is toeval. Maar het komt wel goed uit, want wat extra professionaliteit en kwaliteit kan de sector op dit moment goed gebruiken. Goede opvang begint bij goed opgeleide leidsters en leidinggevendens.

Rita Kohnstamm: 'Jawel, en met voldoende begeleiders. Er zijn vaak te weinig leidsters op een groep. Als je als vrouw van een drieling bevalt, krijg je huishoudelijke hulp. Maar of er overal een leidster is op drie baby's? Het is duidelijk dat de opleidingen noch de overheid de ontwikkeling van de kinderopvang op de markt hebben kunnen bijbenen. Zowel de inspectie zelf als de sancties bij geconstateerd gebrek aan kwaliteit laten te wensen over. Een onderneming is gericht op winst en dus efficiency, dat snap ik, maar dat zou bij de kinderopvang niet mogen.'

'De overheid zou erop moeten toezien dat de kwaliteit van de kinderdagverblijven en andere opvang buiten kijf staat. Recent Amerikaans onderzoek leert dat juist de aandacht tussendoor, tussen het eten geven en luiers verschonen, van groot belang is voor kinderen. Dat een leidster de tijd heeft om even een tekening te bewonderen of commentaar geeft op wat een kind al spelend doet.'

Was er voor de mbo-opleiding Pedagogisch werker kinderopvang nog geen geschikt lesmateriaal?

'Er was wel aandacht voor de ontwik-

Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Rita Kohnstamm

keling van kinderen, maar dat was verspreid over verschillende boeken en nogal fragmentarisch. In het hbo wordt mijn driedelige serie *Kleine Ontwikkelingspsychologie*

wel vaak gebruikt, maar die vinden docenten te theoretisch voor mbo-studenten. Dus is me, al jaren geleden, gevraagd om mijn materiaal te bewerken voor deze groep studenten. Ik heb in deze editie eenvoudiger taal gebruikt en heel veel praktijksituaties geschetst. Vanuit die herkenbare situaties kunnen leerlingen inzicht krijgen in de ontwikkeling van baby's tot kinderen in de schoolleeftijd. Ook is er door de uitgever een aparte site ontwikkeld waar je na ieder hoofdstuk meerkeuzevragen kunt maken, maar waar ook verdiepingso opdrachten staan.'

Uw nieuwe 'boek' heeft meer weg van een magazine dan van een handboek. Er zijn veel illustraties, er is veel 'wit' en de tekst is bij essentiële passages al geel gemarkeerd. Waarom hebt u voor deze vorm gekozen?

'Uit mijn ervaringen met pubers, voor mijn eerdere boek over deze leeftijdsgroep, heb ik geleerd dat jongeren niet van boeken houden maar tijdschriften wel verslinden. Een boek is iets wat 'moet', voor school. Dus heb ik een vorm gekozen die meer aanspreekt en aansluit bij hun visuele instelling. Het is dus een soort dik, bijna glossy tijdschrift geworden, dat je nog kan oprollen ook.'

De mbo-student struikelt in dit 'leerschrift' niet over uitpuilende kolommen vol grijze letters. Niettemin staan er nog altijd ferme zinnen en wordt niet elk moeilijk woord geschuwd. 'Dat heb ik bewust gedaan. Steeds meer docenten vinden dat leerlingen te weinig weten en dat onderwijs

'We moeten nu niet doen of mannen in de kinderopvang een gevaar zijn, of homo's, dat is onzin'

nog altijd is bedoeld om een leerling te verheffen, om hem of haar een niveau hoger te tillen. Dus als ze een woord niet begrijpen, dan is de docent ervoor om toelichting en uitleg te geven.

'Ik wil verder dat mijn boek niet alleen bruikbaar is voor studenten die op een praktisch niveau blijven, maar ook voor degenen die meer in hun mars hebben en zich verder willen ontwikkelen. Bovendien wil ik dat docenten het boek met plezier gebruiken, en dat kan alleen als het lesmateriaal ook voor hen interessant is.'

Wat is er de afgelopen decennia veranderd in de omgang met het jonge kind?

'Zoals al op meer plaatsen is geconstateerd, was kinderopvang vroeger een voorziening voor het kind. De peuterspeelzalen werden opgericht om pedagogische redenen, omdat het goed was voor de emotionele, cognitieve en sociale ontwikkeling

van het kind. Met de kinderopvang de laatste tien jaar, zeker met de Wet kinderopvang in 2005, is het primair een voorziening voor ouders geworden. Zodat moeders kunnen gaan werken. Ouders vertrouwen erop dat het kinderdagverblijf het goed doet. Misschien zouden ouders wat nieuwsgieriger moeten zijn. Vroeger draaiden ouders nog weleens een paar dagdelen mee op een crèche of peuterspeelzaal, dan zie je hoe het de dag door gaat.'

Maar wat moet je als ouders als het kinderdagverblijf niet bevalt?

'Dat is het probleem, de vrije markt is niet vrij voor ouders, zij hebben geen keus. Die moeten vaak blij zijn dat er überhaupt een plekje voor hun kind is. En niet iedere ouder is even assertief of bekwaam om kritiek op de gang van zaken te formuleren.'

Vorkom je met dit nieuwe, kwalitatieve lesmateriaal een zedenzaak als die zich bij Het Hofnarretje in Amsterdam ontspant?

'De kans dat je kind in pedofiele handen valt, is nog altijd heel klein. Al begrijp ik de razende ouders van misbruikte kinderen heel goed. Natuurlijk, ik zou ook razend zijn. Maar we moeten nu niet doen of mannen in de kinderopvang een gevaar zijn, of homo's, dat is onzin. Je kunt ook sadistische leidsters hebben die kinderen stiekem knijpen. Het lijkt me nu vooral zaak dat leidsters en ouders dat wat kinderen overkomen is, niet meteen met volwassen normen beoordelen. Het ene misbruik is het andere niet. Met oudere kinderen is het ook iets anders dan met zulke kleintjes.'

Kinderen als beroep, Praktische ontwikkelingspsychologie, Rita Kohnstamm (Bohn Stafleu van Loghum), ISBN 9789 0313 815 62. € 35,-